Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (ceturtā palāta)

2025. gada 18. decembrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Elektroenerģijas iekšējais tirgus – Regula (ES) 2022/1854 – Ārkārtas intervence augsto enerģijas cenu problēmas risināšanai – 2. panta 5. un 9. punkts – 6.–8. pants – To tirgus ieņēmumu griesti, kurus gūst elektroenerģijas ražotāji, kas izmanto atsevišķus energoresursus – "Tirgus ieņēmumu" noteikšana – Valsts tiesiskais regulējums, kurā paredzēta vai nu neatspēkojamu prezumpciju izmantošana, vai arī ar citām prezumpcijām atspēkojamu prezumpciju izmantošana – Samērīguma princips – 22. panta 2. punkta c) apakšpunkts – Šīs regulas 6.–8. panta piemērošanas laikposms – Ieņēmumu griestu noteikšanas pasākuma piemērošana laikposmā pirms minētajā regulā paredzētā laikposma atbilstoši valsts tiesiskajam regulējumam, kas pieņemts pēc šīs regulas stāšanās spēkā – Savienības tiesību normu pārākuma un iedarbīguma principi – Lojālas sadarbības princips

Lietā C-633/23

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *cour d'appel de Bruxelles* (Briseles apelācijas tiesa, Beļģija) iesniegusi ar 2023. gada 18. oktobra lēmumu un kas Tiesā reģistrēts 2023. gada 23. oktobrī, tiesvedībā

Electrabel SA,

Fédération Belge des Entreprises Électriques et gazières ASBL,

Organisatie voor Duurzame Energie Vlaanderen ASBL,

Wind4Wallonia 2 SA,

Luminus SA,

EDF Belgium SA,

ActiVent Wallonie SCRL,

Eol'Wapi SA,

Lumiwind SC,

Luminus Wind Together SC

pret

* Tiesvedības valoda – franču.

***Commission de Régulation de l'Électricité et du Gaz* (*CREG*),**

piedaloties

État belge,

TIESA (ceturtā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs I. Jarukaitis [*I. Jarukaitis*] (referents), tiesneši M. Kondinanci [*M. Condinanzi*] un N. Jēskinens [*N. Jääskinen*],

ģenerāladvokāts: A. Rants [*A. Rantos*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko snieguši:

– *Electrabel SA* vārdā – *X. Taton*, *avocat*, un *H. Vanhulle*, *advocaat*,

– *Fédération Belge des Entreprises Électriques un Gazières ASBL*, *Organisatie voor Duurzame Energie Vlaanderen ASBL* un *Wind4Wallonia 2 SA* vārdā – *D. Verhoeven*, *avocat*,

– *Luminus SA*, *EDF Belgium SA*, *ActiVent Wallonie SCRL*, *Eol'Wapi SA*, *Lumiwind SC* un *Luminus Wind Together SC* vārdā – *D. Verhoeven*, *avocat*,

– *Commission de Régulation de l'Électricité et du Gaz* (Elektroenerģijas un gāzes regulēšanas komisija, *CREG*) vārdā – *G. Block*, *M. Vandersmissen* un *K. Wauters*, *advocaten*,

– Beļģijas valdības vārdā – *P. Cottin*, *M. Jacobs* un *C. Pochet*, pārstāvji, kuriem palīdz *K. Decroix* un *B. Martel*, *advocaten*,

– Grieķijas valdības vārdā – *K. Boskovits* un *C. Kokkosi*, pārstāvji,

– Eiropas Komisijas vārdā – *O. Beynet* un *T. Scharf*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2025. gada 27. februāra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes Regulas (ES) 2022/1854 (2022. gada 6. oktobris) par ārkārtas intervenci augsto enerģijas cenu problēmas risināšanai (OV 2022, L 261 I, 1. lpp.) 6.–8. un 22. pantu kopsakarā ar šīs regulas 2. panta 5. un 9. punktu, LES 6. pantu, LESD 288. pantu, kā arī samērīguma, pārākuma, iedarbīguma un lojālas sadarbības principiem.

2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar trim tiesvedībām starp, pirmkārt, *Electrabel SA*, otrkārt, *Fédération Belge des Entreprises Électriques et gazières ASBL*, *Organizatie voor Duurzame Energie Vlaanderen ASBL*, kā arī *Wind4Wallonia 2 SA* (turpmāk tekstā kopā sauktas – "*FEBEG* u.c.") un, treškārt, *Luminus SA*, *EDF Belgium SA*, *ActiVent Wallonie SCRL*, *Eol'Wapi SA*, *Lumiwind SC*, kā arī *Luminus Wind Together SC* (turpmāk tekstā kopā sauktas – "*Luminus* u.c.") (turpmāk tekstā visas kopā sauktas – "prasītājas pamatlietā") un *Commission de Régulation de l'Électricité et du Gaz* (Elektroenerģijas un gāzes regulēšanas komisija, *CREG*) par pēdējās minētās 2023. gada 28. februāra lēmuma par paraugu deklarācijai, kas jāiesniedz tādas nodevas parādniekiem, kura ieviesta saistībā ar elektroenerģijas ražotāju tirgū gūto ieņēmumu griestiem (turpmāk tekstā – " 2023. gada 28. februāra lēmums"), tiesiskumu.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Līgums par Eiropas Savienību

3 LES 4. panta 3. punktā ir noteikts:

"Saskaņā ar lojālas sadarbības principu [Eiropas] Savienība un dalībvalstis ar patiesu savstarpējo cieņu palīdz cita citai veikt uzdevumus, ko nosaka Līgumos.

Dalībvalstis veic visus vajadzīgos vispārējos un īpašos pasākumus, lai nodrošinātu to pienākumu izpildi, kas izriet no Līgumiem vai no Savienības iestāžu aktiem.

Dalībvalstis sekmē Savienības uzdevumu izpildi un atturas no jebkādiem pasākumiem, kuri varētu apdraudēt Savienības mērķu sasniegšanu."

4 LES 6. pantā ir noteikts:

"1. Savienība atzīst tiesības, brīvības un principus, kas izklāstīti [..] Eiropas Savienības Pamattiesību hartā [..] [(turpmāk tekstā – "Harta")], un šai Hartai ir tāds pats juridiskais spēks kā Līgumiem.

Hartas noteikumi nekādā ziņā nepaplašina Savienības kompetences, kā tās noteiktas Līgumos.

Hartā paredzētās tiesības, brīvības un principus interpretē saskaņā ar Hartas VII sadaļas vispārējiem noteikumiem, ar ko reglamentē tās interpretēšanu un piemērošanu, un pienācīgi ņemot vērā Hartā minētos paskaidrojumus, kuros izklāsta minēto noteikumu pamatu.

2. Savienība pievienojas Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijai. Šī pievienošanās neietekmē Savienības kompetences, kā tās noteiktas Līgumos.

3. Pamattiesības, kas garantētas Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijā un kas izriet no dalībvalstu kopīgajām konstitucionālajām tradīcijām, ir Savienības tiesību vispārīgo principu pamats."

Līgums par Eiropas Savienības darbību

5 LESD 288. panta otrā daļa ir formulēta šādi:

"Regulas ir vispārpiemērojamas. Tās uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojamas visās dalībvalstīs."

Regula 2022/1854

6 Regulas 2022/1854 1., 5., 28., 30. un 37. apsvērumā bija teikts:

"(1) Kopš 2021. gada septembra elektroenerģijas tirgos ir novērotas ļoti augstas cenas. [..] Krievijas [Federācijas] agresijas kar[a] pret Ukrainu [eskalācija] [..] kopš 2022. gada februāra ir noved[usi] pie gāzes piegāžu ievērojamas samazināšanās. Krievijas [Federācijas] agresijas karš Ukrainā ir radījis arī nenoteiktību par citu tādu preču piegādi [..], ko izmanto elektroenerģijas ražošanas iekārtās [elektrostacijās]. Tas ir izraisījis elektroenerģijas cenu ievērojamu papildu palielināšanos un svārstīgumu.

[..]

(5) Pašreizējā enerģētiskā krīze ir negatīvi ietekmējusi visas dalībvalstis, lai gan dažādā mērā. [..]

[..]

(28) [..] ārkārtējā un ilgstošā cenu palielināšanās, kas novērota kopš 2022. gada februāra, ievērojami atšķiras no normālas tirgus situācijas, kurā ir neregulāras maksimumcenas. [..]

[..]

(30) Lai izvairītos no tā, ka būtiski tiek ietekmēta projekta sākotnējā paredzamā rentabilitāte, tirgus ieņēmumu griesti būtu jānosaka nevis kopējiem ražošanas ieņēmumiem [..], bet gan tirgus ieņēmumiem. Neatkarīgi no elektroenerģijas tirdzniecības līguma veida tirgus ieņēmumu griesti būtu jāpiemēro tikai realizētajiem tirgus ieņēmumiem. Tas ir nepieciešams, lai neradītu kaitējumu ražotājiem, kuri faktiski negūst labumu no pašreizējām augstajām elektroenerģijas cenām, jo elektroenerģijas vairumtirgū ir veikuši savu ieņēmumu riska ierobežošanas darījumus, lai nodrošinātos pret svārstībām. Tādējādi, ciktāl esošās vai turpmākās līgumsaistības [..] rada tirgus ieņēmumus no elektroenerģijas ražošanas līdz tirgus ieņēmumu griestu līmenim, šādi ieņēmumi šai regulai nebūtu jāskar. [..]

[..]

(37) Lai nodrošinātu tirgus ieņēmumu griestu efektīvu īstenošanu, ražotājiem, starpniekiem un attiecīgajiem tirgus dalībniekiem būtu jāsniedz nepieciešamie dati dalībvalstu kompetentajām iestādēm un, attiecīgā gadījumā, sistēmu operatoriem un nominētajiem elektroenerģijas tirgus operatoriem. Ņemot vērā to atsevišķo darījumu lielo skaitu, attiecībā uz kuriem dalībvalstu kompetentajām iestādēm ir jānodrošina tirgus ieņēmumu griestu īstenošana, minētajām iestādēm vajadzētu būt iespējai tirgus ieņēmumu griestu aprēķināšanai izmantot saprātīgas aplēses."

7 Saskaņā ar šīs regulas 1. pantu "Priekšmets un darbības joma":

"Ar šo regulu nosaka ārkārtas intervenci, ar kuru mīkstina augsto enerģijas cenu ietekmi, izmantojot izņēmuma, mērķorientētus un laikā ierobežotus pasākumus. Minēto pasākumu mērķis ir samazināt elektroenerģijas patēriņu, ieviest griestus tirgus ieņēmumiem, ko daži ražotāji gūst no elektroenerģijas ražošanas, un mērķorientēti tos pārdalīt elektroenerģijas galalietotājiem, [..]."

8 Minētās regulas 2. pants "Definīcijas" bija formulēts šādi:

"Šajā regulā [..] piemēro arī šādas definīcijas:

[..]

5) "tirgus ieņēmumi" ir realizētie ienākumi, ko ražotājs saņem apmaiņā pret elektroenerģijas pārdošanu un piegādi Savienībā neatkarīgi no šādas apmaiņas līgumiskās formas, ietverot elektroenerģijas pirkuma līgumus un citas pret svārstībām elektroenerģijas vairumtirgū veiktas riska ierobežošanas darbības un neietverot nekādu dalībvalstu piešķirtu atbalstu;

[..]

9) "virsieņēmumi" ir pozitīva starpība starp ražotāju tirgus ieņēmumiem par elektroenerģijas [megavatstundu (MWh)] un noteiktajiem tirgus ieņēmumu griestiem 180 EUR par elektroenerģijas MWh, kas noteikti 6. panta 1. punktā;

[..]."

9 Šīs pašas regulas 6. pantā "Obligātie tirgus ieņēmumu griesti" bija paredzēts:

"1. Ražotāju tirgus ieņēmumiem, kas gūti, ražojot elektroenerģiju no 7. panta 1. punktā minētajiem energoresursiem, piemēro maksimālos griestus 180 EUR par saražotās elektroenerģijas MWh.

2. Dalībvalstis nodrošina, ka tirgus ieņēmumu griesti attiecas uz visiem ražotāju un, attiecīgā gadījumā, starpnieku, kuri elektroenerģijas vairumtirgos piedalās ražotāju vārdā, tirgus ieņēmumiem neatkarīgi no tirgus laikposma, kurā notiek darījums, un no tā, vai elektroenerģiju tirgo divpusēji vai centralizētā tirgus platformā.

3. Ievērojot 2. punktu, dalībvalstis ievieš efektīvus pasākumus, lai nepieļautu ražotājiem noteikto pienākumu apiešanu. Tās jo īpaši pārliecinās, ka tirgus ieņēmumu griesti tiek efektīvi piemēroti gadījumos, kad ražotājus kontrolē vai kad tie daļēji pieder citiem uzņēmumiem, jo īpaši, kad tie ir daļa no vertikāli integrēta uzņēmuma.

4. Dalībvalstis lemj par to, vai tirgus ieņēmumu griestus piemērot brīdī, kad notiek norēķins par enerģijas apmaiņu, vai pēc tam.

5. [Eiropas] Komisija sniedz norādījumus dalībvalstīm šā panta piemērošanā."

10 Regulas 2022/1854 7. pantā "Tirgus ieņēmumu griestu piemērošana elektroenerģijas ražotājiem" bija noteikts:

"1. Šīs regulas 6. pantā paredzētos tirgus ieņēmumu griestus piemēro tirgus ieņēmumiem, kas gūti, pārdodot elektroenerģiju, kura ražota no šādiem energoresursiem:

a) vēja enerģija,

b) saules enerģija (saules siltumenerģija un saules fotoelementu enerģija),

c) ģeotermālā enerģija,

d) caurteces hidroelektrostacijās ražota enerģija,

e) biomasas kurināmais (cietais vai gāzveida biomasas kurināmais), izņemot biometānu,

f) atkritumi,

g) kodolenerģija,

h) lignīts,

i) jēlnaftas produkti,

j) kūdra.

2. Regulas 6. panta 1. punktā paredzētos tirgus ieņēmumu griestus nepiemēro demonstrējumu projektiem vai ražotājiem, kuru ieņēmumiem par saražotās elektroenerģijas MWh jau ir piemēroti griesti tādu valsts vai publisku pasākumu rezultātā, kuri nav pieņemti saskaņā ar 8. pantu.

3. Dalībvalstis, jo īpaši gadījumos, kad 6. panta 1. punktā paredzēto tirgus ieņēmumu griestu piemērošana rada ievērojamu administratīvo slogu, var nolemt, ka tirgus ieņēmumu griestus nepiemēro ražotājiem, kas elektroenerģiju ražo elektroenerģijas ražošanas ietaisēs [iekārtās], kuru uzstādītā jauda ir līdz 1 MW. [..]

[..]

6. Ražotāji, starpnieki un attiecīgie tirgus dalībnieki, kā arī attiecīgā gadījumā sistēmu operatori sniedz dalībvalstu kompetentajām iestādēm un attiecīgā gadījumā sistēmu operatoriem un nominētajiem elektroenerģijas tirgus operatoriem visus 6. panta piemērošanai nepieciešamos datus, tostarp par saražoto elektroenerģiju un saistītajiem tirgus ieņēmumiem, neatkarīgi no tirgus laikposma, kurā notiek darījums, un no tā, vai elektroenerģija tiek tirgota divpusēji, tajā pašā uzņēmumā vai centralizētā tirgū."

11 Saskaņā ar šīs regulas 8. pantu "Valstu krīzes pasākumi":

"1. Dalībvalstis var:

a) saglabāt vai ieviest pasākumus, kas vēl vairāk ierobežo ražotāju, kuri ražo elektrību no 7. panta 1. punktā norādītajiem energoresursiem, tirgus ieņēmumus, tostarp iespēju diferencēt tehnoloģijas, kā arī citu tirgus dalībnieku – tostarp to, kuri darbojas elektroenerģijas tirdzniecībā – tirgus ieņēmumus;

[..]

c) saglabāt vai ieviest valstu pasākumus nolūkā ierobežot tirgus ieņēmumus ražotājiem, kuri ražo elektroenerģiju no energoresursiem, kas nav minēti 7. panta 1. punktā;

[..].

2. Šā panta 1. punktā minētie pasākumi saskaņā ar šo regulu:

a) ir samērīgi un nediskriminējoši;

b) neapdraud investīciju signālus;

c) nodrošina, ka tiek segtas investīcijas un darbības izmaksas;

d) nekropļo elektroenerģijas vairumtirgu darbību un jo īpaši neietekmē izdevīguma secību un cenu veidošanos vairumtirgū;

e) ir saderīgi ar Savienības tiesību aktiem."

12 Minētās regulas 22. pantā "Stāšanās spēkā un piemērošana" bija paredzēts:

"1. Šī regula stājas spēkā nākamajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

2. Neskarot pienākumu nodrošināt virsieņēmumu sadali saskaņā ar 10. pantu un izmantot ieņēmumus no pagaidu solidaritātes iemaksas saskaņā ar 17. pantu, un neskarot 20. panta 2. punktā minēto ziņošanas pienākumu, šo regulu piemēro līdz 2023. gada 31. decembrim, ņemot vērā sekojošo:

[..]

c) Regulas 6., 7. un 8. pantu piemēro no 2022. gada 1. decembra līdz 2023. gada 30. jūnijam.

[..]"

Beļģijas tiesības

Elektroenerģijas likums

13 1999. gada 29. aprīļa *Loi relative à l'organisation du marché de l'électricité* (Elektroenerģijas tirgus organizācijas likums; 1999. gada 11. maija *Moniteur belge*, 16264. lpp.) – redakcijā, kura izriet no 2022. gada 16. decembra *Loi modifiant la loi relative à l'organisation du marché de l'électricité et introduisant un plafond sur les recettes issues du marché des producteurs d'électricité* (Likums, ar ko groza Elektroenerģijas tirgus organizācijas likumu un ievieš elektroenerģijas ražotāju tirgū gūto ieņēmumu griestus; 2022. gada 22. decembra *Moniteur belge*, 98819. lpp.), kura piemērojama pamatlietā (turpmāk tekstā – "Elektroenerģijas likums"), – 22.b pantā ir paredzēts:

"§1. Ar šo pantu ievieš elektroenerģijas ražotāju tirgū gūto ieņēmumu griestus, nosakot nodevu valsts labā no virsieņēmumiem, ko laikā no 2022. gada 1. augusta līdz 2023. gada 30. jūnijam guvuši 2. punktā minētie parādnieki.

§2. Nodeva ir jāmaksā:

1° jebkurai fiziskai vai juridiskai personai, kas 1. punktā minētajā laikposmā ir pievadījusi elektroenerģiju pārvades sistēmā – sistēmā ar pārvades funkciju, (slēgtu) sadales sistēmu, slēgtu rūpniecisko tīklu, dzelzceļa vilces tīklu vai tiešo līniju, izmantojot Beļģijā esošu elektroenerģijas ražošanas iekārtu, kas atbilst kādai no Regulas [2022/1854] 7. panta [1. punktā] uzskaitītajām tehnoloģijām un kuru uzstādītā jauda ir vismaz 1 MW;

2° jebkuram kodoliekārtas operatoram [..];

3° jebkurai komercsabiedrībai, kas veic iemaksas [..];

4° jebkuram *Loi du 31 janvier 2003 sur la sortie progressive de l'énergie nucléaire à des fins de production industrielle d'électricité* (2003. gada 31. janvāra Likuma par pakāpenisku atteikšanos no kodolenerģijas izmantošanas elektroenerģijas rūpnieciskas ražošanas vajadzībām) [2003. gada 28. februāra *Moniteur belge*, 9879. lpp.] 4/1. pantā minētās atomelektrostacijas īpašniekam.

Atkāpjoties no 1. punkta, nodeva nav jāmaksā iedzīvotāju energokopienām un atjaunīgās enerģijas kopienām vai līdzvērtīgām kopienām, uz kurām attiecas reģionālie tiesību akti, ar nosacījumu, ka virsieņēmumi tiek tieši novirzīti patērētājiem, kuri ir šo kopienu biedri.

§3. Nodeva, kas jāmaksā 2. punktā minētajam parādniekam, ir vienāda ar 100 % no virsieņēmumiem.

Virsieņēmumi ir pozitīvā starpība starp tirgus ieņēmumiem un tirgus ieņēmumu griestiem, kas noteikti atbilstoši 4. punktam un aprēķināti katram elektroenerģijas pārdošanas darījumam MWh, kas piegādāts 1. punktā minētajā laikposmā, un katrai Beļģijā esošai elektroenerģijas ražošanas iekārtai, kura atbilst kādai no Regulas [2022/1854] 7. panta [1. punktā] uzskaitītajām tehnoloģijām un kuras uzstādītā jauda ir vismaz 1 MW.

Virsieņēmumi tiek uzskatīti par spēkā neesošiem, ja tirgū pārdoto elektroenerģiju ražo elektroenerģijas ražošanas iekārta, kurai tiek piemērots ražošanas atbalsta mehānisms, pēc kura tirgus ieņēmumu griestus piemēro kompetenta iestāde.

§4. Tirgus ieņēmumu griesti ir 130 EUR par elektroenerģijas MWh.

[..]

§5. Tirgus ieņēmumi ir ieņēmumi, ko par katru darījumu gūst 2. punktā minētais parādnieks apmaiņā pret elektroenerģijas pārdošanu un piegādi 1. punktā minētajā laikposmā, neatkarīgi no līguma veida, kādā šī apmaiņa notiek, citastarp elektroenerģijas pirkuma līgumi un citi riska ierobežošanas darījumi pret svārstībām elektroenerģijas vairumtirdzniecības tirgū, izņemot jebkādu valsts iestādes piešķirtu atbalstu vai subsīdiju.

Lai noteiktu 1. punktā minētos tirgus ieņēmumus, piemēro šādas prezumpcijas:

1° attiecībā uz atomelektrostacijām, uz kurām attiecas *Loi du 11 avril 2003 sur la contribution de répartition* (2003. gada 11. aprīļa Likums par sadalāmo iemaksu) [2003. gada 15. jūlija *Moniteur belge*, 37954. lpp.], tirgus ieņēmumus aprēķina par katru iekārtu atbilstoši *Loi du 11 avril 2003 sur la contribution de répartition, telle que modifiée par la loi du 25 décembre 2016 portant modifications de la loi du 11 avril 2003 sur les provisions constituées pour le démantèlement des centrales nucléaires et pour la gestion des matières fissiles irradiées dans ces centrales et de la loi du 29 avril 1999 relative à l'organisation du marché de l'électricité* (2003. gada 11. aprīļa Likums par sadalāmo iemaksu, ar grozījumiem, kas izdarīti ar 2016. gada 25. decembra Likumu par grozījumiem 2003. gada 11. aprīļa Likumā par uzkrājumiem atomelektrostaciju nojaukšanai un šo staciju apstaroto skaldmateriālu pārvaldībai un 1999. gada 29. aprīļa Elektroenerģijas tirgus organizācijas likumā) [2016. gada 29. decembra *Moniteur belge*, 90988. lpp.] pielikuma 3. sadaļai, ņemot vērā, ka ir uzskatāms, ka:
   a) uz nākotnes tirgū pārdotās elektroenerģijas apjomu attiecas darījums par to dienu, kad kalendārās pamatjaudas produkta cenu, kas kotēta attiecīgajai dienai, ir publicējusi iepriekš minētajā 3. sadaļā norādītā enerģētikas pakešu tirdzniecības platforma;
   b) uz nākamās dienas tirgū pārdotās elektroenerģijas apjomu attiecas darījums par katru piegādes laikposma stundu par attiecīgo stundas apjomu;

2° attiecībā uz atomelektrostaciju, kas minēta *Loi du 31 janvier 2003 sur la sortie progressive de l'énergie nucléaire à des fins de production industrielle d'électricité* (2003. gada 31. janvāra Likums par pakāpenisku atteikšanos no kodolenerģijas izmantošanas elektroenerģijas rūpnieciskas ražošanas vajadzībām) 4/1. pantā, tirgus ieņēmumus aprēķina atbilstoši 2003. gada 31. janvāra Likuma par pakāpenisku atteikšanos no kodolenerģijas izmantošanas elektroenerģijas rūpnieciskas ražošanas vajadzībām 4/1. panta 2. punkta 3. apakšpunktam, ņemot vērā, ka ir uzskatāms, ka:
   a) uz nākotnes tirgū pārdotās elektroenerģijas apjomu attiecas darījums katra mēneša pirmajā darbdienā, kad kalendārās pamatjaudas produktam kotēto dienas cenu ir publicējusi enerģētikas pakešu tirdzniecības platforma, piemērojot iepriekš minēto 4/1. pantu;
   b) uz nākamās dienas tirgū pārdotās elektroenerģijas apjomu attiecas darījums par katru piegādes laikposma stundu par attiecīgo stundas apjomu;

3° attiecībā uz ražošanas iekārtām, uz kurām neattiecas 1. un 2. apakšpunkts un uz kuru saražoto produkciju attiecas elektroenerģijas pirkuma līgums, tirgus ieņēmumus aprēķina atbilstoši šā līguma noteikumiem, ja vien līguma komerciālie nosacījumi atbilst saprātīgiem tirgus nosacījumiem, ņemot vērā, ka ir uzskatāms, ka:
   a) uz nākotnes tirgū pārdotās elektroenerģijas apjomu attiecas darījums par to dienu, kas iepriekš minētajā līgumā ņemta vērā, lai noteiktu cenu;
   b) uz nākamās dienas tirgū pārdotās elektroenerģijas apjomu attiecas darījums par katru piegādes laikposma stundu par attiecīgo stundas apjomu;

4° attiecībā uz ražošanas iekārtām, uz kurām neattiecas 1., 2. un 3. apakšpunkts un uz kurām neattiecas ražošanas atbalsta mehānisms vai uz kurām attiecas ražošanas atbalsta mehānisms, kura apmērs nav atkarīgs no elektroenerģijas cenas izmaiņām, vai uz kurām attiecas ražošanas atbalsta mehānisms, kura apmērs ir atkarīgs no elektroenerģijas cenas izmaiņām trīs gadu laikposmā, tirgus ieņēmumus aprēķina, balstoties uz to, ka ir uzskatāms, ka:
   a) vidējais ikgadējais pārdošanas apjoms, kas gaidāms 1. gadā, tiek pārdots ar laiku, attiecībā uz gada pamatjaudas produktu atbilstoši trešās personas pārdošanas stratēģijai 3. gadā (CAL+3), vienu trešdaļu 2. gadā (CAL+2) un vienu trešdaļu 1. gadā (CAL+1) par cenām, ko publicējusi enerģētikas pakešu tirdzniecības platforma, kura darbojas Beļģijā. Šis vidējais ikgadējais saražotais apjoms, ko paredzēts pārdot 1. gadā, atbilst 2019. gada ražošanas apjomam elektroenerģijas ražošanas iekārtās, uz kurām attiecas Regulas [2022/1854] 7. panta [1. punkta] a), b), d), e) un f) apakšpunktā uzskaitītās tehnoloģijas. Ja elektroenerģijas ražošanas iekārta 2019. gadā nav darbojusies, tad parādnieks paziņo šo ražošanas apjomu, kas gaidāms 1. gadā. Attiecībā uz pārējām elektroenerģijas ražošanas iekārtām šis vidējais ikgadējais ražošanas apjoms, ko paredzēts pārdot 1. gadā, atbilst 85 % no elektroenerģijas ražošanas iekārtas maksimālās jaudas;
   b) pozitīvo starpību starp elektroenerģijas apjomu, kas saražots un pārdots katrā stundas ceturksnī, un a) punktā minēto elektroenerģijas apjomu uzskata par pārdotu par tirgus atsauces cenu, balstoties uz stundas likmi;
   c) uz nākotnes tirgū pārdotās elektroenerģijas apjomu attiecas darījums par to dienu, kad paredzamās kalendārās pamatjaudas produkta cenu, kas kotēta attiecīgajai dienai, ir publicējusi enerģētikas pakešu tirdzniecības platforma, kura darbojas Beļģijā;
   d) uz nākamās dienas tirgū pārdotās elektroenerģijas apjomu attiecas darījums par katru piegādes laikposma stundu;

5° attiecībā uz ražošanas iekārtām, uz kurām neattiecas 1., 2., 3. un 4. apakšpunkts, tirgus ieņēmumus aprēķina, ņemot vērā, ka ir uzskatāms, ka:
   a) vidējais ikgadējais pārdošanas apjoms, kas gaidāms 1. gadā, tiek pārdots ar laiku, balstoties uz gada pamatjaudas produktu 1. gadā (CAL+1), par cenām, ko publicējusi enerģētikas pakešu tirdzniecības platforma, kura darbojas Beļģijā. Šis vidējais ikgadējais saražotais apjoms, ko paredzēts pārdot 1. gadā, atbilst 2019. gada ražošanas apjomam elektroenerģijas ražošanas iekārtās, uz kurām attiecas Regulas [2022/1854] 7. panta [1. punkta] a), b), d), e) un f) apakšpunktā uzskaitītās tehnoloģijas. Ja elektroenerģijas ražošanas iekārta 2019. gadā nav darbojusies, tad parādnieks paziņo šo ražošanas apjomu, kas gaidāms 1. gadā. Attiecībā uz pārējām elektroenerģijas ražošanas iekārtām šis vidējais ikgadējais ražošanas apjoms, ko paredzēts pārdot 1. gadā, atbilst 85 % no elektroenerģijas ražošanas iekārtas maksimālās jaudas;
   b) pozitīvo starpību starp elektroenerģijas apjomu, kas saražots un pārdots katrā stundas ceturksnī, un a) punktā minēto elektroenerģijas apjomu uzskata par pārdotu par tirgus atsauces cenu, balstoties uz stundas likmi;

c) uz nākotnes tirgū pārdotās elektroenerģijas apjomu attiecas darījums par to dienu, kad paredzamās kalendārās pamatjaudas produkta cenu, kas kotēta attiecīgajai dienai, ir publicējusi enerģētikas pakešu tirdzniecības platforma, kura darbojas Beļģijā, viena gada laikposmā vai, ja ražošanas iekārtas atbalsta mehānisms ir balstīts uz elektroenerģijas cenas izmaiņām sešu mēnešu laikposmā, – tad sešu mēnešu laikposmā;
d) uz nākamās dienas tirgū pārdotās elektroenerģijas apjomu attiecas darījums par katru piegādes laikposma stundu;

6° attiecībā uz ražošanas iekārtām, uz kurām attiecas 3., 4. un 5. apakšpunkts, 2. punktā minētais parādnieks var iesniegt pierādījumu, ka tirgus ieņēmumi atšķiras no 3., 4. un 5. apakšpunktā minētajiem ieņēmumiem, ar nosacījumu, ka parādnieks iesniedz šo pierādījumu attiecībā uz visu savu ražotņu kopumu un ņemot vērā, ka ir uzskatāms, ka:
a) elektroenerģijas pārdošana un pirkšana vertikāli integrētā uzņēmumā vai starp uzņēmumiem, no kuriem vienu tieši vai netieši kontrolē vai no kuriem viens tieši vai netieši daļēji pieder otram uzņēmumam, šā panta piemērošanai ir veikta par cenu, kura atbilst tirgus cenai darījuma dienā – par piegādes laikposmu, uz kuru attiecas šis darījums –, kas publicēta enerģētikas pakešu tirdzniecības platformā, kura darbojas Beļģijā;
b) jebkurš tādas elektroenerģijas apjoms, kas saražots un pārdots, bet nav pārdots nākotnes tirgū, ir pārdots par tirgus atsauces cenu;
c) katra elektroenerģijas pārdošana nākotnes tirgū ir darījums, kas definēts ar darījuma datumu, cenu un apjomu;
d) uz nākamās dienas tirgū pārdotās elektroenerģijas apjomu attiecas darījums par katru piegādes laikposma stundu.

Izņemot 3. apakšpunktā minēto prezumpciju, virsieņēmumi tiek samazināti par izmaksām, kas saistītas ar elektroenerģijas apjomu pirkšanu, lai piegādātu pārdotās un nesaražotās elektroenerģijas apjomus 1. punktā minētajā laikposmā, ja faktiskā saražotā apjoms ir mazāks par nākotnē pārdoto produkciju, atbilstoši pozitīvajai starpībai starp tirgus atsauces cenu un 4. punktā minētajiem virsieņēmumu griestiem. Šis samazinājums nedrīkst radīt negatīvus virsieņēmumus, un attiecīgās izmaksas no iepriekšējā laikposma nevar tikt pārnestas nedz uz nākamo laikposmu, nedz tikt pārnestas starp ražošanas iekārtām.

§6. Attiecībā uz nodevu, kas jāmaksā par laikposmu no 2022. gada 1. augusta līdz 2022. gada 31. decembrim ieskaitot, 2. punktā minētie parādnieki iesniedz deklarāciju [*CREG*] ne vēlāk kā 2023. gada 30. aprīlī.

Attiecībā uz nodevu, kas [..] jāmaksā par laikposmu no 2023. gada 1. janvāra līdz 2023. gada 30. jūnijam ieskaitot, 2. punktā minētie parādnieki iesniedz deklarāciju [*CREG*] ne vēlāk kā 2023. gada 7. septembrī.

Deklarācijā iekļauj vismaz šādus datus:

1° parādnieka pilnīga identifikāciju;

2° katras tā ražošanas iekārtas pilnīgu identifikāciju [..] un attiecīgajā laikposmā katras elektroenerģijas ražošanas iekārtas pievadītās elektroenerģijas kopējo apjomu, kā arī katras elektroenerģijas ražošanas iekārtas maksimālo uzstādīto jaudu, ko apstiprinājis(-uši) attiecīgais(-ie) sistēmas operators(-i);

3° ja kopējais elektroenerģijas apjoms elektroenerģijas ražošanas iekārtai, kas minēta 2. apakšpunktā, tiek sadalīts starp dažādiem parādniekiem, – attiecīgās elektroenerģijas apjoma sadalījumu starp attiecīgajiem parādniekiem un visus dokumentus, kas apliecina attiecīgo parādnieku piekrišanu šim sadalījumam;

4° katras ražošanas iekārtas stundas ceturksnī saražoto un pārdoto elektroenerģijas profilu, ko apstiprinājis(-uši) attiecīgais(-ie) sistēmas operators(-i);

5° attiecīgā gadījumā – norādi par izmantoto enerģētikas pakešu tirdzniecības platformu, kura darbojas Beļģijā;

6° attiecīgā gadījumā – 5. punkta otrās daļas 6. apakšpunktā minēto pierādījumu kopā ar visiem apliecinošajiem dokumentiem, kā arī izvēlētās pārdošanas stratēģijas pamatojumu;

7° atkāpjoties no 3.–6. apakšpunkta, attiecībā uz 2. punkta otrajā daļā minētajām juridiskajām personām – pierādījumus tam, ka virsieņēmumi tiek tieši pārskaitīti patērētājiem. Pretējā gadījumā šīs juridiskās personas nosūta 3.–6. apakšpunktā minētos datus.

[*CREG*] nosaka deklarācijas paraugu un to dokumentu formātu, kas [..] ir jāiesniedz:

[..].”

2023. gada 28. februāra lēmums

14 *CREG* 2023. gada 28. februāra lēmumu pieņēma, pamatojoties uz Elektroenerģijas likuma 22.b panta 6. punkta ceturto daļu. Šajā lēmumā ir noteikts deklarācijas paraugs un to dokumentu formāts, kas ir jānosūta ar šā likuma 22.b panta 1. punktu ieviestās nodevas parādniekiem.

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

15 Prasītājas pamatlietā ir vai nu privāto tiesību juridiskas personas, kuras ir elektroenerģijas, kas ražota no Regulas 2022/1854 7. panta 1. punktā uzskaitītajiem energoresursiem, ražotāji un/vai piegādātāji un kuras ietilpst 2023. gada 28. februāra lēmuma piemērošanas jomā, ņemot vērā, ka uz tām attiecas ar Elektroenerģijas likuma 22.b panta 2. punktu ieviestā nodeva, vai privāto tiesību juridiskas personas, kuras nav elektroenerģijas ražotāji vai piegādātāji, bet kas arī ietilpst šajā piemērošanas jomā, jo uz tām attiecas šī nodeva, vai arī enerģētikas nozares uzņēmumu federācijas, kas darbojas savu biedru labā.

16 2023. gada 29. martā *Electrabel*, no vienas puses, un *FEBEG* u.c., no otras puses, kā arī 2023. gada 30. martā *Luminus* u.c. vērsās *cour d’appel de Bruxelles* (Briseles apelācijas tiesa, Beļģija) (*section cour des marchés*) (Iepirkuma lietu nodaļa), kas ir iesniedzējtiesa, ar trim prasībām atcelt 2023. gada 28. februāra lēmumu. Minētā tiesa šīs trīs prasības apvienoja, ņemot vērā to līdzības.

17 Šo prasību pamatojumam prasītājas pamatlietā izvirza, pirmām kārtām, atcelšanas pamatus, kas attiecas uz prezumpciju, kuras ieviestas ar 2023. gada 28. februāra lēmumu, ekskluzīvo raksturu. *Electrabel* būtībā apgalvo, ka ar šo lēmumu ir pārkāpts Regulas 2022/1854 2. panta 5. punkts, kā arī 6.–8. pants, jo ar to tai ir noteikts pienākums deklarēt ieņēmumus, kas faktiski nav gūti, lai gan šajā regulā esot paredzēts pienākums deklarēt faktiski gūtus ieņēmumus. *FEBEG* u.c., kā arī *Luminus* u.c. apgalvo, ka ir pārkāpta minētā regula, it īpaši tās 6. un 7. pants, LESD 288. pants, kā

arī Savienības tiesību normu pārākuma un iedarbīguma principi, jo minētajā lēmumā ir piemērotas juridiskas prezumpcijas, lai noteiktu ieņēmumus, kuriem tiek piemēroti Elektroenerģijas likuma 22.b pantā ieviestie griesti. Šajā ziņā tās uzsver, ka šīs prezumpcijas atkarībā no attiecīgā energoresursa ir vai nu neatspēkojamas, vai arī atspēkojamas, bet pēdējā minētajā gadījumā tās var atspēkot tikai ar atsevišķiem nosacījumiem un izmantojot citas prezumpcijas. Tās uzskata, ka šajā pašā regulā ir paredzēta tikai gūto tirgus ieņēmumu griestu noteikšana, tādēļ ir jābūt vismaz iespējai deklarēt faktiskos ieņēmumus.

18 Tātad prasītājas pamatlietā pārmet *CREG*, ka tā 2023. gada 28. februāra lēmumā ir pārņēmusi Elektroenerģijas likuma 22.b panta 5. punkta otrās daļas 1.–6. apakšpunktā paredzēto sešu prezumpciju sistēmu. Šāda sistēma, kas balstīta vienīgi uz prezumpcijām, izraisot fiktīvu ieņēmumu aplikšanu ar nodokli 100 % apmērā, lai gan saskaņā ar Regulu 2022/1854 šie griesti ir piemērojami "tirgus ieņēmumiem", proti, elektroenerģijas ražotāju faktiski gūtajiem ieņēmumiem. Turklāt šajā regulā esot paredzēts, ka griesti ir piemērojami "katram darījumam", lai gan saskaņā ar visām aplūkotajām prezumpcijām elektroenerģija ir uzskatāma par pārdotu vienreiz dienā par elektroenerģijas cenu, kas katrai no šīm dienām ir noteikta elektroenerģijas biržā, ja elektroenerģija tiek pārdota nākotnes tirgū, un reizi stundā, ja tā tiek pārdota nākamās dienas tirgū. Tas izraisot to, ka rodas pamats nodevai gadījumā, ja kādā šā laikposma dienā vai stundā tiek pārsniegti griesti, lai gan faktiski saņemtā samaksa ir vidējā cena, kas ir zemāka par šiem griestiem. Tādas sistēmas izmantošana, kas balstīta vienīgi uz prezumpcijām, nekādi neesot pamatota, un patiesībā tās mērķis esot palielināt iekasētās summas.

19 *CREG* un *État belge* (Beļģijas valsts) apstrīd šo argumentāciju, it īpaši atsaukdamās uz Regulas 2022/1854 37. apsvērumu, saskaņā ar kuru dalībvalstis tirgus ieņēmumu griestu aprēķināšanai var izmantot saprātīgas aplēses. Šajā regulā neesot paredzēts neviens konkrēts noteikums, kas ļautu aprēķināt virsieņēmumu apmēru, un Komisija neesot sniegusi norādes šajā jautājumā, pretēji tam, kas esot paredzēts minētās regulas 6. panta 5. punktā. Elektroenerģijas likumā paredzēto prezumpciju izmantošana neizraisot fiktīvu ieņēmumu aplikšanu ar nodokli un ļaujot pārvarēt tehniskās grūtības, kas saistītas ar cenas precīzu noteikšanu par katru elektroenerģijas MWh, kura pārdota un piegādāta nodevas piemērošanas laikposmā. Turklāt Elektroenerģijas likuma 22.b panta 5. punkta otrās daļas 1. un 2. apakšpunktā ietverto prezumpciju neatspēkojamais raksturs esot pamatots, jo sistēma esot balstīta uz iepriekš pieņemtām pārdošanas stratēģijām, par kurām iepriekš panākta vienošanās ar attiecīgo atomelektrostaciju operatoriem.

20 Iesākumā iesniedzējtiesa norāda – tas, ka šajā lietā norādītās nelikumības izriet no Elektroenerģijas likuma 22.b panta 5. punkta otrās daļas 1.–6. apakšpunkta piemērošanas, neietekmē tās kompetenci lemt par 2023. gada 28. februāra lēmuma tiesiskumu. Būtībā tā konstatē, ka prezumpcijas – kas noteiktas šajās tiesību normās un uz kurām balstīts šā lēmuma ieņēmumu deklarācijas paraugs, kas ir posms pirms katra parādnieka maksājamās nodevas noteikšanas, – ir balstītas uz prezumpciju kopumu vai virkni, no kurām parādnieks nekad nevar pilnībā izvairīties, kā rezultātā tas nevar deklarēt savus faktiskos ieņēmumus, kas patiešām ir gūti.

21 Šajā ziņā minētā tiesa precizē, ka tā nesaskata pietiekamu tehnisko pamatojumu tādu prezumpciju definēšanai, kurām būtu jāatspoguļo pārdošanas stratēģijas, kas raksturīgas katrai tehnoloģijai vai citai īpatnībai, tā vietā, lai ļautu parādniekiem dokumentēt savas faktiskās pārdošanas stratēģijas un savus faktiskos ieņēmumus, vismaz tad, ja tas ir iespējams. Proti, griestu noteikšana, kas ieviesta ar Regulu 2022/1854 un ko līdz ar to ieviesis Beļģijas likumdevējs, esot piemērojama tikai

elektroenerģijai, kas iegūta no atsevišķām tehnoloģijām, un deklarēšanas sistēma esot balstīta uz atsevišķu datu izsekojamību ar konkrētu iekārtu. Tātad tā uzskata, ka, lai gan tehniskas grūtības var pamatot prezumpciju izmantošanu, tās neattaisno to neatspēkojamo raksturu.

22 Turklāt no Regulas 2022/1854 6.–8. panta kopsakarā ar tās 2. panta 5. un 9. punktu izrietot, ka virsieņēmumu aprēķins ir jāveic, balstoties uz ražotāju faktiski gūtajiem tirgus ieņēmumiem. To apstiprinot ieviestās sistēmas uzbūve, kas pirmšķietami liekot atsaukties uz faktiski gūtajiem ieņēmumiem. Šīs regulas 30. apsvērums atbalstot šo vērtējumu. Lai gan tās 37. apsvērumā ir norādīts, ka dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai tirgus ieņēmumu griestu aprēķināšanai izmantot saprātīgas aplēses, tomēr šis apsvērums nevar būt pretrunā minētās regulas normām. Iesniedzējtiesa piebilst, ka tā, starp citu, nav pārliecināta par to, ka iespēja ļaut dalībvalstīm izmantot aplēses atļauj tām paredzēt sistēmu, kura balstīta vienīgi uz neatspēkojamām prezumpcijām vai uz daļēji atspēkojamām prezumpcijām, bet tādā veidā, kas pieļauj atstāt spēkā dalībvalsts teorētiski iepriekš noteiktus elementus, neņemot vērā faktiski gūtos ieņēmumus.

23 Otrām kārtām, attiecībā uz laikposmu, uz kuru attiecas strīdīgais lēmums, *Electrabel*, kā arī *FEBEG* u.c. būtībā norāda, ka, ciktāl 2023. gada 28. februāra lēmumā ir noteikts deklarācijas paraugs laikposmam no 2022. gada 1. augusta līdz 31. decembrim – lai gan Regulā 2022/1854 paredzēto griestu piemērošanas laikposms sākas 2022. gada 1. decembrī –, ar šo lēmumu citastarp ir pārkāpts šīs regulas 6.–8., 20. un 22. pants, LESD 288. pants, Savienības tiesību normu pārākuma un iedarbīguma principi, kā arī lojālas sadarbības princips. Tās norāda, ka Komisijas 2022. gada 14. septembra priekšlikums Padomes regulai par ārkārtas intervenci augsto enerģijas cenu problēmas risināšanai [COM (2022) 473 final], kas noveda pie Regulas 2022/1854 pieņemšanas, paredzēja dalībvalstīm iespēju lemt par šo griestu agrīnu piemērošanu, bet ka šī iespēja netika ietverta tajā šīs regulas redakcijā, kura tika pieņemta galīgi. Turklāt minētā regula neatļaujot dalībvalstīm iekasēt virsieņēmumus ar atpakaļejošu spēku.

24 *CREG* un *État belge* būtībā atbild, ka, pirmkārt, Beļģijas likumdevējs varēja rīkoties tā, kā tas ir darījis attiecībā uz laikposmu no 2022. gada 1. augusta līdz 30. novembrim atbilstoši savai vispārējai kompetencei nodokļu jomā, otrkārt, Regulas 2022/1854 8. panta 1. punktā turklāt ir paredzēts, ka dalībvalstis var "saglabāt vai ieviest pasākumus, kas vēl vairāk ierobežo [..] tirgus ieņēmumus", un, treškārt, tas, ka šā sprieduma iepriekšējā punktā minētajā regulas priekšlikumā paredzētā šīs regulas brīvprātīgas agrīnas piemērošanas iespēja nav tikusi pārņemta galīgi pieņemtajā tekstā, ir izskaidrojams ar šādas tiesību normas nelietderīgumu.

25 Iesniedzējtiesa norāda, ka Beļģijas likumdevējs nav pamatojis iemeslu, kura dēļ tas aplūkotās nodevas spēkā stāšanās datumu ir noteicis dienā, kas atšķiras no Regulā 2022/1854 paredzētā datuma, un ka tas ir vienīgi norādījis, ka ieviestā sistēma nav pretrunā atpakaļejoša spēka aizlieguma principam nodokļu jomā. No Elektroenerģijas likuma sagatavošanas dokumentiem arī neizrietot, ka aplūkotā nodeva būtu jaukta rakstura, proti, no Savienības tiesībām neatkarīgs valsts pasākums attiecībā uz laikposmu no 2022. gada 1. augusta līdz 2022. gada 30. novembrim un Regulas 2022/1854 īstenošana attiecībā uz laikposmu no 2022. gada 1. decembra. Ņemot vērā šos elementus, minētā tiesa uzskata, ka šīs regulas 22. panta 2. punkts pirmšķietami varētu nepieļaut tādus valsts pasākumus, kuri nodrošina sistēmas, kas ar to ieviesta, īstenošanu no agrāka datuma par to, kurš norādīts šajā normā, ņemot vērā pārākuma, iedarbīguma un lojālas sadarbības principus. Šajā ziņā tā uzskata, ka Regulas 2022/1854 8. panta 1. punkta a) apakšpunkts nav skaidrs attiecībā uz to, vai šajā tiesību normā dalībvalstīm sniegtā iespēja saglabāt vai ieviest pasākumus, kuri vēl vairāk ierobežo tirgus ieņēmumus, ietver arī to, ka tās drīkst īstenot griestu noteikšanas sistēmu pirms minētās regulas spēkā stāšanās dienas.

26 Šādos apstākļos *cour d'appel de Bruxelles* (Briseles apelācijas tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai [Regulas 2022/1854] 6., 7. un 8. pants kopsakarā ar [tās] 2. panta [5. un 9. punktu], ņemot vērā visus tās apsvērumus, un kopsakarā it īpaši ar LESD 288. pantu un LES 6. pantu jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj tādu valsts pasākumu piemērošanu – kādi ir noteikti [Elektroenerģijas likuma] 22.b pantā, [it īpaši tā 5. punkta otrajā daļā] –, kuros ir paredzēts, ka [šīs regulas] 6. pantā noteiktie griesti izpaužas kā nodeva par elektroenerģijas ražotāju virsieņēmumiem, ja virsieņēmumu raksturs, kāds tiem ir attiecībā pret paredzētajiem griestiem, tiek noteikts, pamatojoties uz tirgus ieņēmumiem, kas par atsevišķām iekārtām tiek noteikti, pamatojoties uz neatspēkojamām prezumpcijām, saskaņā ar kurām tiek aprēķināti teorētiski ieņēmumi ([skat. Elektroenerģijas likuma 22.b panta 5. punkta otrās daļas] 1. un 2. apakšpunktu), liedzot nodevas parādniekiem deklarēt un norādīt savus faktiskos ieņēmumus?

2) Vai [Regulas 2022/1854] 6., 7. un 8. pants kopsakarā ar [tās] 2. panta [5. un 9. punktu], ņemot vērā visus tās apsvērumus, un kopsakarā it īpaši ar LESD 288. pantu un LES 6. pantu, kā arī samērīguma principu, jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj tādu valsts pasākumu piemērošanu – kādi ir noteikti [Elektroenerģijas likuma] 22.b pantā, [it īpaši tā 5. punkta otrajā daļā] –, kuros ir paredzēts, ka šīs regulas 6. pantā noteiktie griesti izpaužas kā nodeva par elektroenerģijas ražotāju virsieņēmumiem, ja virsieņēmumu raksturs, kāds tiem ir attiecībā pret paredzētajiem griestiem, tiek noteikts, pamatojoties uz tirgus ieņēmumiem, kas par atsevišķām iekārtām [(skat. minētā 22.b panta 5. punkta otrās daļas 3., 4., 5. un 6. apakšpunktu)] tiek noteikti, pamatojoties uz prezumpcijām, kuras tiek pasniegtas kā atspēkojamas, bet kuras var tikt atspēkotas tikai, pirmkārt, pamatojot savus faktiskos ieņēmumus attiecībā uz visām iekārtām, to skaitā iekārtām, kuras neietilpst [minētās] regulas piemērošanas jomā, un, otrkārt, tāpat tikai izmantojot atsevišķas prezumpcijas, un tādējādi nodevas parādniekiem ir liegts deklarēt un norādīt savus faktiskos ieņēmumus?

3) Vai [Regulas 2022/1854] 6., 7., 8. un 22. pants kopsakarā ar Savienības tiesību pārākuma un efektivitātes principiem un lojālas sadarbības principu (LES 4. panta 3. punkts), kopsakarā it īpaši ar LESD 288. pantu, kā arī ņemot vērā tās apsvērumus, jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj tādu pēc [šīs] regulas stāšanās spēkā veiktu valsts pasākumu piemērošanu, kāds ietverts ar 2022. gada 16. decembra likumu Elektroenerģijas likumā iekļautajā 22.b panta 1. punktā, kurā ir paredzēts īstenot elektroenerģijas ražotāju tirgus ieņēmumu griestu noteikšanas sistēmu, sākot no dienas, kas ir agrāka par 2022. gada 1. decembri, proti, no 2022. gada 1. augusta?"

Tiesvedība Tiesā

27 Iesniedzējtiesa ir lūgusi šim lūgumam sniegt prejudiciālu nolēmumu piemērot paātrināto prejudiciāla nolēmuma tiesvedību, kas paredzēta Tiesas Reglamenta 105. pantā.

28 Šis lūgums tika noraidīts ar Tiesas priekšsēdētāja 2024. gada 10. janvāra rīkojumu *Electrabel* u.c. (C-633/23, EU:C:2024:41).

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo un otro jautājumu

29 Iesākumā jānorāda, pirmkārt, ka pirmā un otrā jautājuma – kuri jāizskata kopā – formulējums liecina, ka iesniedzējtiesai ir šaubas par noteikumiem, uz kuru pamata nosakāmi tirgus ieņēmumi, uz kuriem attiecas Regulas 2022/1854 "6. pantā noteiktie griesti". No lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka šajā gadījumā tirgus ieņēmumu griesti Elektroenerģijas likuma 22.b panta 4. punkta izpratnē ir noteikti 130 EUR apmērā par saražotās elektroenerģijas MWh, lai gan 6. panta 1. punktā ir noteikts, ka minētajā pantā norādītajiem tirgus ieņēmumiem piemēro maksimālos griestus 180 euro apmērā par saražotās elektroenerģijas MWh. Tomēr šīs regulas 8. panta 1. punkta a) apakšpunktā būtībā ir paredzēts, ka dalībvalstis citastarp var ieviest pasākumus, kas vēl vairāk ierobežo šos ieņēmumus.

30 Līdz ar to ir konstatējams, ka pamatlietā aplūkotajā valsts tiesiskajā regulējumā paredzētie griesti ir nevis Regulas 2022/1854 "6. pantā noteiktie" griesti, bet gan griesti, ko valsts noteikusi, pamatojoties uz šīs regulas 8. panta 1. punktu.

31 Otrkārt, lai gan ar pirmo un otro jautājumu iesniedzējtiesa citastarp lūdz interpretēt LES 6. pantu, tā neizklāsta to, kādā ziņā šī interpretācija būtu nepieciešama pamatlietu atrisināšanai. Proti, lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu nav ietverts neviens pamats, kas izskaidrotu iemeslu, kura dēļ minētajai tiesai ir šaubas par šā panta interpretāciju, nedz arī izklāstīta saikne, ko tā būtu konstatējusi starp šo pantu un pamatlietā aplūkoto valsts tiesisko regulējumu. Līdz ar to LES 6. panta interpretācija nešķiet nepieciešama šo lietu atrisināšanai.

32 Ņemot vērā šos apsvērumus, ir saprotams, ka ar pirmo un otro jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Regulas 2022/1854 6.–8. pants kopsakarā ar tās 2. panta 5. un 9. punktu, LESD 288. pantu un samērīguma principu ir jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, saskaņā ar kuru to ieņēmumu, uz kuriem attiecas atbilstoši 8. pantam noteiktie tirgus ieņēmumu griesti, apmēru nosaka atkarībā no elektroenerģijas ražošanas iekārtām, balstoties vai nu uz neatspēkojamām prezumpcijām, vai arī uz atspēkojamām prezumpcijām, bet kuras var atspēkot, vienīgi, pirmkārt, sniedzot pierādījumus par attiecīgā operatora visās iekārtās gūtajiem faktiskajiem ieņēmumiem un, otrkārt, izmantojot citas prezumpcijas.

33 Šajā ziņā jāatgādina, ka Regulas 2022/1854 6. panta 1. punktā ir paredzēts, ka elektroenerģijas ražotāju tirgus ieņēmumiem, kas gūti, ražojot elektroenerģiju no 7. panta 1. punktā minētajiem energoresursiem, piemēro maksimālos griestus 180 euro par saražotās elektroenerģijas MWh. 6. panta 2. punktā ir piebilsts, ka dalībvalstis nodrošina, ka tirgus ieņēmumu griesti attiecas uz visiem ražotāju – un, attiecīgā gadījumā, starpnieku, kuri elektroenerģijas vairumtirgos piedalās ražotāju vārdā, – tirgus ieņēmumiem neatkarīgi no tirgus laikposma, kurā notiek darījums, un no tā, vai elektroenerģiju tirgo divpusēji vai centralizētā tirgus platformā. Turklāt šā paša panta 3. punktā noteikts, ka, ievērojot 2. punktu, dalībvalstis ievieš iedarbīgus pasākumus, lai nepieļautu ražotājiem noteikto pienākumu apiešanu, un ka it īpaši pārliecinās, ka tirgus ieņēmumu griesti tiek faktiski piemēroti gadījumos, kad ražotājus kontrolē vai kad tie daļēji pieder citiem uzņēmumiem, it īpaši tad, ja tie ietilpst vertikāli integrētā uzņēmumā. Savukārt Regulas 2022/1854 6. panta 4. punktā ir precizēts, ka dalībvalstis lemj par to, vai tirgus ieņēmumu griestus piemērot brīdī, kad notiek norēķins par enerģijas apmaiņu, vai pēc tam.

34 Turklāt, lai gan 6. panta 5. punktā ir noteikts, ka Komisija sniedz norādījumus dalībvalstīm minētā panta piemērošanā, nav strīda par to, ka šī iestāde nekādus norādījumus šajā ziņā nav sniegusi.

35 Attiecībā uz Regulas 2022/1854 7. pantu – tā 1. punktā ir norādīts, ka šīs regulas 6. pantā paredzētos tirgus ieņēmumu griestus piemēro tirgus ieņēmumiem, kas gūti, pārdodot elektroenerģiju, kura ražota no šajā tiesību normā uzskaitītajiem energoresursiem. Tā 6. punktā arī ir precizēts, ka ražotāji, starpnieki un attiecīgie tirgus dalībnieki, kā arī, attiecīgā gadījumā, sistēmu operatori sniedz dalībvalstu kompetentajām iestādēm un, attiecīgā gadījumā, sistēmu operatoriem un nominētajiem elektroenerģijas tirgus operatoriem visus 6. panta piemērošanai nepieciešamos datus, tostarp datus par saražoto elektroenerģiju un saistītajiem tirgus ieņēmumiem, neatkarīgi no tirgus laikposma, kurā notiek darījums, un no tā, vai elektroenerģija tiek tirgota divpusēji, tajā pašā uzņēmumā vai centralizētā tirgū.

36 Savukārt Regulas 2022/1854 8. panta 1. punktā paredzēts, ka dalībvalstis var pieņemt citus pasākumus, kas uzskaitīti šā punkta a)–e) apakšpunktā. Piemēram, uz tā a) apakšpunkta pamata dalībvalstis var atstāt spēkā vai ieviest pasākumus, kas vēl vairāk ierobežo ražotāju, kuri ražo elektrību no šīs regulas 7. panta 1. punktā norādītajiem energoresursiem, tirgus ieņēmumus, tostarp iespēju diferencēt tehnoloģijas, kā arī citu tirgus dalībnieku – tostarp to, kuri darbojas elektroenerģijas tirdzniecībā, – tirgus ieņēmumus. 8. panta 2. punktā ir precizēts, ka šīs regulas 1. punktā minētie pasākumi ir samērīgi un nediskriminējoši, neapdraud investīciju signālus, nodrošina, ka tiek segtas investīcijas un darbības izmaksas, nekropļo elektroenerģijas vairumtirgu darbību un citastarp neietekmē izdevīguma secību un cenu veidošanos vairumtirgū, un ir saderīgi ar Savienības tiesību normām.

37 Turklāt Regulas 2022/1854 2. panta 5. punktā ir precizēts, ka šajā regulā jēdziens "tirgus ieņēmumi" nozīmē gūtos ieņēmumus, ko ražotājs saņem apmaiņā pret elektroenerģijas pārdošanu un piegādi Savienībā neatkarīgi no šādas apmaiņas līgumiskās formas, ietverot elektroenerģijas pirkuma līgumus un citas pret svārstībām elektroenerģijas vairumtirgū veiktas riska ierobežošanas darbības un neietverot nekādu dalībvalstu piešķirtu atbalstu. 2. panta 9. punktā arī ir norādīts, ka jēdziens "virsieņēmumi" nozīmē pozitīvu starpību starp ražotāju tirgus ieņēmumiem par elektroenerģijas MWh un noteiktajiem tirgus ieņēmumu griestiem 180 euro par elektroenerģijas MWh, kas noteikti šīs regulas 6. panta 1. punktā.

38 Tātad ir konstatējams, ka, lai gan nevienā no atbilstošajām Regulas 2022/1854 normām nav precizēta metodika par to, kā būtu jānosaka tirgus ieņēmumi, uz kuriem attiecināms ieņēmumu griestu noteikšanas pasākums, kā ieviešana šajā regulā ir paredzēta, no šo normu formulējuma tomēr izriet – kā būtībā norādīts ģenerāladvokāta secinājumu 38. un 39. punktā –, ka šis griestu noteikšanas pasākums nevar tikt piemērots teorētiskiem ieņēmumiem, kuri neatbilst tirgus realitātei, bet tiem ir jāatbilst tādam apmēram, kurš atspoguļo attiecīgo operatoru gūto ieņēmumu faktisko situāciju.

39 Turklāt šīs regulas 30. apsvērumā ir teikts, ka tirgus ieņēmumu griesti būtu jānosaka "nevis kopējiem ražošanas ieņēmumiem [..], bet gan tirgus ieņēmumiem", un ka neatkarīgi no elektroenerģijas tirdzniecības līguma veida tirgus ieņēmumu griesti būtu jāpiemēro "tikai" "realizētajiem" ["gūtajiem"] tirgus ieņēmumiem.

40 Tomēr, tā kā nevienā Regulas 2022/1854 normā nav precizēti noteikumi, ar kādiem tiek noteikti tirgus ieņēmumi, uz kuriem jāattiecas ieņēmumu griestu noteikšanas pasākumam, tad tas ir jānosaka dalībvalstīm. Tomēr, ciktāl, to noteikdamas, dalībvalstis īsteno šo regulu un tātad – Savienības tiesības, tām sava kompetence ir jāīsteno, ievērojot šīs tiesības, un – šajā gadījumā – tādā veidā, kas it īpaši saglabā minētās regulas normu lietderīgo iedarbību (pēc analoģijas skat.

spriedumus, 2023. gada 21. decembris, Komisija/Dānija (Maksimālais stāvēšanas laiks), C-167/22, EU:C:2023:1020, 43. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī 2025. gada 30. aprīlis, *Alenopik*, C-745/23, EU:C:2025:294, 28. punkts).

41 Tātad vēl ir jānovērtē, vai šajā [kompetences] īstenošanā dalībvalstīm ir atļauts izmantot prezumpcijas, lai precīzi noteiktu tirgus ieņēmumu apmēru, kuram tās piemēro ieņēmumu griestu noteikšanas pasākumu, kurš paredzēts Regulā 2022/1854.

42 Šajā ziņā, pirmkārt, jāatgādina šīs regulas 37. apsvērums: lai nodrošinātu tirgus ieņēmumu griestu faktisku nodrošināšanu, ražotājiem, starpniekiem un attiecīgajiem tirgus dalībniekiem būtu jāsniedz nepieciešamie dati dalībvalstu kompetentajām iestādēm un, attiecīgā gadījumā, sistēmu operatoriem un nominētajiem elektroenerģijas tirgus operatoriem, bet ka, ņemot vērā to atsevišķo darījumu lielo skaitu, attiecībā uz kuriem dalībvalstu kompetentajām iestādēm ir jānodrošina tirgus ieņēmumu griestu īstenošana, minētajām iestādēm vajadzētu būt iespējai šo griestu aprēķināšanai izmantot "saprātīgas aplēses".

43 Kā norādīts ģenerāladvokāta secinājumu 50. punktā, aplēse ir noteiktas vērtības aptuvens novērtējums, un tātad tā ne vienmēr atbilst precīzai vērtībai. Līdz ar to var pieļaut iespējamu atšķirību starp faktiskajiem ieņēmumiem un prezumētajiem ieņēmumiem, un tas noteikti nepadara prezumpciju izmantošanu nesaderīgu ar Regulu 2022/1854, ja vien šī atšķirība – kas turklāt var būt gan negatīva, gan pozitīva – paliek saprātīga, proti, mērena, un aplēses, kas veiktas, balstoties uz šīm prezumpcijām, atspoguļo tirgus realitāti aplūkotajā laikposmā.

44 Otrkārt, kā izriet no Regulas 2022/1854 1. panta, tās mērķis citastarp ir ieviest ārkārtas intervenci, ar kuru mīkstina augsto enerģijas cenu ietekmi, izmantojot izņēmuma, mērķorientētus un laikā ierobežotus pasākumus, un minēto pasākumu mērķis it īpaši ir ieviest griestus tirgus ieņēmumiem, ko daži ražotāji gūst no elektroenerģijas ražošanas, un mērķorientēti tos pārdalīt elektroenerģijas galalietotājiem.

45 Šādā steidzamības kontekstā un ņemot vērā šo mērķi aizsargāt elektroenerģijas galalietotājus, saprātīgu aplēšu izmantošana, tajā skaitā prezumpciju veidā, lai ātri īstenotu īstermiņa pasākumus, var būt pienācīgs vai pat nepieciešams līdzeklis, lai nodrošinātu Regulā 2022/1854 prasītā ieņēmumu griestu noteikšanas pasākuma iedarbīgumu un tādējādi sasniegtu šo mērķi.

46 Treškārt, jānorāda, ka saskaņā ar šīs regulas 6. panta 3. punktu dalībvalstīm ir jāievieš iedarbīgi pasākumi, lai nodrošinātu šo griestu faktisku piemērošanu un lai nepieļautu to apiešanu. Ņemot vērā to, kas paredzēts minētās regulas 6. panta 2. punktā, kā arī 7. panta 6. punktā, kuru formulējums ir atgādināts attiecīgi šā sprieduma 33. un 35. punktā, var būt nepieciešams nodrošināt ļoti liela datu daudzuma vākšanu un kontroli. Tātad šis apstāklis ļauj arī atzīt, ka atkarībā no attiecīgā valsts tirgus īpatnībām vai tehniskajām grūtībām, kādas var pastāvēt saistībā ar iespēju nošķirt ieņēmumus, attiecībā uz kuriem faktiski ir jāpiemēro šajā pašā regulā paredzētais griestu noteikšanas pasākums, var izrādīties nepieciešams izmantot prezumpcijas.

47 Administratīvā sloga, kāds var rasties šā griestu noteikšanas pasākuma ieviešanas dēļ, lielo smagumu turklāt ir atzinis Savienības likumdevējs, jo Regulas 2022/1854 7. panta 3. punktā dalībvalstīm citastarp ir piedāvāta iespēja – it īpaši, ja šīs regulas 6. panta 1. punktā paredzēto griestu piemērošana izraisa ievērojamu administratīvo slogu – nolemt, ka šie griesti neattiecas uz ražotājiem, kas ražo elektroenerģiju, izmantojot elektroenerģijas ražošanas iekārtas, kuru maksimālā uzstādītā jauda ir 1 MW.

48 No šiem elementiem izriet, ka Regula 2022/1854 pieļauj, ka dalībvalsts izmanto prezumpcijas, lai noteiktu to tirgus ieņēmumu apmēru, attiecībā uz kuriem ir jāpiemēro šajā regulā noteiktais griestu noteikšanas pasākums, ciktāl šīs prezumpcijas ļauj iegūt saprātīgas minēto ieņēmumu aplēses, kas atspoguļo tirgus realitāti aplūkotajā laikposmā.

49 Šajā ziņā jānorāda, pirmkārt, ka ar faktu, ka dalībvalsts attiecīgā gadījumā, balstoties uz objektīviem nošķiršanas elementiem, ir izvēlējusies ieviest dažādas prezumpcijas atkarībā no attiecīgajiem operatoriem, iekārtām vai tehnoloģijām vai prezumpciju virkni, nevar pierādīt, ka šā sprieduma iepriekšējā punktā minētais nosacījums nav izpildīts, ja vien attiecībā uz katru operatoru, iekārtu vai tehnoloģiju kategoriju, uz kuru, tās, iespējams, attiecas, ieviestā prezumpcija ļauj iegūt šai kategorijai raksturīgo ieņēmumu saprātīgu aplēsi, turklāt iespēja nošķirt tehnoloģijas ir skaidri atļauta Regulā 2022/1854, it īpaši tās 8. panta 1. punkta a) apakšpunktā. Otrkārt, pat neatspēkojamu prezumpciju izmantošana var atbilst šim nosacījumam, it īpaši, ja tās attiecas uz ierobežotu un īpašu ražotāju kategoriju, kuru ieņēmumi tiem raksturīgo apstākļu vai attiecīgā valsts tirgus īpatnību dēļ ir iepriekš noteikti, vienojoties ar valsts iestādēm, vai arī tos ierobežo valsts tiesiskais regulējums, kā rezultātā attiecīgie ražotāji nevar viegli no tiem atkāpties.

50 No šiem konstatējumiem arī izriet, ka nevar uzskatīt, ka šādu prezumpciju izmantošana, ja tās atbilst minētajam nosacījumam, būtu pretrunā samērīguma principam. Šajā ziņā jāatgādina: šis princips, kas ir viens no vispārējiem tiesību principiem un kas tātad dalībvalstīm ir jāievēro, kad tās īsteno Savienības tiesības, atbilstoši šā sprieduma 40. punktā atgādinātajai judikatūrai paredz, ka attiecīgie līdzekļi ir jāizmanto ar attiecīgo regulējumu sasniedzamo leģitīmo mērķu īstenošanas vajadzībām un ka tie nedrīkst pārsniegt to, kas ir nepieciešams to sasniegšanai (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2008. gada 21. februāris, *Netto Supermarkt*, C-271/06, EU:C:2008:105, 19. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī 2020. gada 8. decembris, Ungārija/Parlaments un Padome, C-620/18, EU:C:2020:1001, 111. punkts).

51 Ņemot vērā steidzamību, kāda bija saistībā ar Regulā 2022/1854 noteiktā ieņēmumu griestu noteikšanas pasākuma īstenošanu, lai aizsargātu elektroenerģijas galalietotājus, kā arī šā pasākuma izņēmuma raksturu un laikā ierobežoto raksturu, prezumpciju, tostarp attiecīgā gadījumā neatspēkojamu prezumpciju, izmantošana, lai precīzi noteiktu to ieņēmumu apmēru, attiecībā uz kuru ir jāpiemēro minētais pasākums, šķiet samērīga, ciktāl, kā minēts šā sprieduma 48. punktā, šīs prezumpcijas ļauj iegūt minēto ieņēmumu saprātīgas aplēses, kuras atspoguļo tirgus realitāti aplūkotajā laikposmā.

52 Tā kā konkrētam vērtējumam par to, vai kāda prezumpcija atbilst šim nosacījumam, ir faktoloģisks raksturs, tad tas ir valsts iestāžu kompetencē, kuru darbību kontrolē valsts tiesas, – šajā gadījumā iesniedzējtiesas kompetencē. Tomēr saskaņā ar judikatūru Tiesa, lemjot par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, var [iesniedzējtiesai] sniegt precizējumus, lai palīdzētu tai veikt vērtējumu (pēc analoģijas skat. spriedumus, 2006. gada 21. februāris, *Halifax* u.c., C-255/02, EU:C:2006:121, 77. punkts, kā arī 2024. gada 11. janvāris, *Nárokuj*, C-755/22, EU:C:2024:10, 42. punkts).

53 Lai veiktu šo vērtējumu, ir jāņem vērā visi faktiskie un tehniskie apstākļi, kas raksturo ne tikai attiecīgo operatoru un iekārtu situāciju, bet arī valsts elektroenerģijas tirgu. Konkrētāk, šajā ziņā nozīmīgi var būt, piemēram, tas, cik lielā mērā, ņemot vērā šīs īpatnības, pastāv šķēršļi datu vākšanai un kontrolei, kas ļautu laika sprīdī, kas saderīgs ar steidzamību, kura saistīta ar elektroenerģijas galalietotāju aizsardzības mērķa sasniegšanu, noteikt precīzus iekārtu vai operatoru, uz kuriem attiecas aplūkotais griestu noteikšanas pasākums, ieņēmumus, kā arī to, vai

ieviestās prezumpcijas ir pietiekami precīzas, lai izvairītos no tā, ka attiecīgo operatoru gūtie ieņēmumi tiek novērtēti daudz par augstu vai daudz par zemu, kā arī to, vai pastāv koriģēšanas mehānisms, kas attiecīgā gadījumā ļauj operatoriem vai valsts iestādēm pieprasīt faktiskos ieņēmumus, lai labotu šo prezumpciju rezultātus, ja to rezultātā netiek veiktas saprātīgas aplēses, kas atspoguļo tirgus realitāti aplūkotajā laikposmā.

54 Turklāt, ņemot vērā šā sprieduma 40. punktā konstatēto, Tiesai nav jālemj par iesniedzējtiesas lūgto LESD 288. panta interpretāciju.

55 Ņemot vērā visus izklāstītos apsvērumus, atbilde uz pirmo un otro jautājumu ir šāda: Regulas 2022/1854 6.–8. pants kopsakarā ar tās 2. panta 5. un 9. punktu, kā arī samērīguma principu jāinterpretē tādējādi, ka tie pieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, saskaņā ar kuru to ieņēmumu, uz kuriem attiecas atbilstoši 8. pantam noteiktie tirgus ieņēmumu griesti, apmēru nosaka atkarībā no elektroenerģijas ražošanas iekārtām, balstoties vai nu uz neatspēkojamām prezumpcijām, vai arī uz atspēkojamām prezumpcijām, bet kuras var atspēkot, vienīgi, pirmkārt, attaisnojot ar attiecīgā operatora visām iekārtām gūtos faktiskos ieņēmumus un, otrkārt, izmantojot citas prezumpcijas, ciktāl šīs prezumpcijas ļauj iegūt saprātīgas minēto ieņēmumu aplēses, kas atspoguļo tirgus realitāti aplūkotajā laikposmā.

Par trešo jautājumu

56 Ar trešo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Regulas 2022/1854 6.–8. pants un 22. panta 2. punkta c) apakšpunkts kopsakarā ar LESD 288. pantu, kā arī Savienības tiesību normu pārākuma un iedarbīguma, kā arī lojālas sadarbības principiem ir jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, kas pieņemts pēc šīs pašas regulas stāšanās spēkā un kurā ir paredzēts piemērot tirgus ieņēmumu griestu pasākumu, kas līdzīgs pasākumam, kura ieviešana minētajā regulā ir prasīta, bet gan attiecībā uz laikposmu pirms tā laikposma, kurš noteikts šajā pašā regulā.

57 Šajā ziņā jānorāda, ka saskaņā ar Regulas 2022/1854 22. panta 1. punktu tā stājās spēkā nākamajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*, proti, 2022. gada 8. oktobrī. Saskaņā ar šīs regulas 22. panta 2. punkta c) apakšpunktu tās 6., 7. un 8. pants tika piemērots laikā no 2022. gada 1. decembra līdz 2023. gada 30. jūnijam.

58 Ne no vienas Regulas 2022/1854 normas neizriet, ka tā attiektos uz ieņēmumu griestu noteikšanas pasākumu, kas ieviests ar valsts tiesisko regulējumu attiecībā uz laikposmu pirms tās stāšanās spēkā, un vēl jo vairāk, ka šādam tiesiskajam regulējumam būtu jāatbilst šajā regulā izvirzītajiem nosacījumiem. Tādēļ, kā norādīts ģenerāladvokāta secinājumu 59. punktā, tā kā šajā jomā nav Savienības tiesiskā regulējuma, kas būtu piemērojams *ratione temporis*, tad nevar uzskatīt, ka dalībvalstīm būtu liegta iespēja īstenot savu kompetenci, šajā gadījumā pieņemot tādu tirgus ieņēmumu griestu noteikšanas pasākumu, kas līdzīgs pasākumam, kura ieviešana ir prasīta ar Regulu 2022/1854, bet kura piemērojamība laikā atšķiras no šajā regulā paredzētās, vai arī ka dalībvalstis šādu iespēju varētu izmantot tikai ar Savienības likumdevēja tiešu atļauju šajā jautājumā.

59 Tas, ka šāds valsts tiesiskais regulējums tika pieņemts, lai gan minētā regula jau bija spēkā, šajā ziņā nav nozīmīgi. Proti, nevienā no šīs pašas regulas normām nav norādīts, ka, pieņemot šo regulu, Savienības likumdevējs būtu vēlējies liegt dalībvalstīm šo iespēju vai noteikt, ka tās izmantošanai jāsaņem šāda atļauja. Gluži pretēji, kā izriet no Regulas 2022/1854 8. panta 1. punkta formulējuma, Savienības likumdevējs ir skaidri paredzējis iespēju, ka dalībvalstis ievieš

vai saglabā tirgus ieņēmumu griestu noteikšanas pasākumus, kas ir stingrāki par šīs regulas 6. panta 1. punktā paredzētajiem griestiem. Šajā izpratnē arī minētās regulas 1. apsvērumā ir uzsvērts, ka kopš 2021. gada septembra elektroenerģijas tirgos tika novērotas ļoti augstas cenas un ka Krievijas Federācijas agresijas karš Ukrainā bija izraisījis elektroenerģijas cenu ievērojamu papildu palielināšanos, kā arī svārstīgumu. Turklāt Savienības likumdevējs šīs pašas regulas 5. apsvērumā ir norādījis, ka šī enerģētiskā krīze ir negatīvi ietekmējusi visas dalībvalstis, lai gan dažādā mērā, un no tās 28. apsvēruma izriet, ka ārkārtējā un ilgstošā cenu palielināšanās tika novērota kopš 2022. gada februāra.

60 Šie elementi liecina, ka Savienības likumdevējs, pilnībā apzinādamies dalībvalstu iespēju rīkoties savas kompetences ietvaros, ņemot vērā savu valstu tirgu īpatnības, ir nolēmis Savienības līmenī nereglamentēt tirgus ieņēmumu griestus ārpus Regulā 2022/1854 paredzētās piemērojamības laikā, nedz, vēl jo vairāk, liegt dalībvalstīm kompetenci reglamentēt šo jautājumu attiecībā uz laikposmu pirms šajā regulā paredzētā piemērošanas laikposma.

61 Šajā ziņā, protams, kā jau atgādināts šā sprieduma 40. punktā, dalībvalstīm sava kompetence ir jāīsteno, ievērojot Savienības tiesības. Tomēr šajā gadījumā, izņemot jautājumus, ko iesniedzējtiesa ir izklāstījusi pirmajā un otrajā jautājumā, no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu neizriet, ka šai tiesai būtu šaubas par pamatlietu pamatā esošā valsts tiesiskā regulējuma saderību pēc būtības ar citām Savienības tiesību normām, kuras savukārt varētu būt piemērojamas *ratione temporis*.

62 Nedz LESD 288. pants, nedz Savienības tiesību normu pārākuma un iedarbīguma principi vai lojālas sadarbības princips šajā gadījumā nevar pamatot atšķirīgu novērtējumu.

63 No vienas puses, nedz LESD 288. pants, nedz Savienības tiesību normu pārākuma un iedarbīguma principi nevar grozīt Savienības likumdevēja nolemto regulas piemērošanas jomu.

64 No otras puses, LES 4. panta 3. punktā nostiprinātais lojālas sadarbības princips tik tiešām nozīmē, ka dalībvalstis citastarp atturas no jebkādiem pasākumiem, kuri var apdraudēt Savienības mērķu sasniegšanu. Tomēr, ņemot vērā it īpaši to, kas konstatēts šā sprieduma 60. punktā, kā arī faktu, ka tāda griestu noteikšanas pasākuma ieviešana, kurš ir līdzīgs Regulā 2022/1854 paredzētajam pasākumam, pēc savas būtības noteikti tiecas sasniegt mērķus, kas saderīgi ar šīs regulas mērķiem, nevar uzskatīt, ka, piemērodama šādu pasākumu valsts līmenī, pirms tas ir prasīts Savienības līmenī, dalībvalsts šo principu pārkāptu.

65 Ņemot vērā visus izklāstītos apsvērumus, atbilde uz trešo jautājumu ir šāda: Regulas 2022/1854 6.–8. pants un 22. panta 2. punkta c) apakšpunkts kopsakarā ar LESD 288. pantu, kā arī Savienības tiesību normu pārākuma un iedarbīguma, kā arī lojālas sadarbības principiem jāinterpretē tādējādi, ka tie pieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, kas pieņemts pēc šīs pašas regulas stāšanās spēkā un kurā paredzēts piemērot tirgus ieņēmumu griestu pasākumu, kas ir līdzīgs pasākumam, kura ieviešana minētajā regulā ir prasīta, bet attiecībā uz laikposmu pirms tā laikposma, kurš noteikts šajā pašā regulā.

Par tiesāšanās izdevumiem

66 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība izriet no tiesvedības, kas notiek iesniedzējtiesā, tāpēc tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (ceturtā palāta) nospriež:

1) **Padomes Regulas (ES) 2022/1854 (2022. gada 6. oktobris) par ārkārtas intervenci augsto enerģijas cenu problēmas risināšanai 6.–8. pants kopsakarā ar tās 2. panta 5. un 9. punktu, kā arī samērīguma principu**

   jāinterpretē tādējādi, ka

   tie pieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, saskaņā ar kuru to ieņēmumu, uz kuriem attiecas atbilstoši 8. pantam noteiktie tirgus ieņēmumu griesti, apmēru nosaka atkarībā no elektroenerģijas ražošanas iekārtām, balstoties vai nu uz neatspēkojamām prezumpcijām, vai arī uz atspēkojamām prezumpcijām, bet kuras var atspēkot, vienīgi, pirmkārt, attaisnojot ar attiecīgā operatora visām iekārtām gūtos faktiskos ieņēmumus un, otrkārt, izmantojot citas prezumpcijas, ciktāl šīs prezumpcijas ļauj iegūt saprātīgas minēto ieņēmumu aplēses, kas atspoguļo tirgus realitāti aplūkotajā laikposmā.

2) **Regulas 2022/1854 6.–8. pants un 22. panta 2. punkta c) apakšpunkts kopsakarā ar LESD 288. pantu, kā arī Savienības tiesību normu pārākuma un iedarbīguma, kā arī lojālas sadarbības principiem**

   jāinterpretē tādējādi, ka

   tie pieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, kas pieņemts pēc šīs pašas regulas stāšanās spēkā un kurā paredzēts piemērot tirgus ieņēmumu griestu pasākumu, kas ir līdzīgs pasākumam, kura ieviešana minētajā regulā ir prasīta, bet attiecībā uz laikposmu pirms tā laikposma, kurš noteikts šajā pašā regulā.

[Paraksti]